

**TREBALL FINAL DE GRAU EN
MESTRE O MESTRA D'EDUCACIÓ
PRIMÀRIA (GMP)**

APRENEM A CANVIAR LA TRADICIÓ!

RUBÉN MOLÉS BREVA 53383067-K

NEUS LOZANO SANFÈLIX

METODOLOGIES ARTÍSTIQUES D'INVESTIGACIÓ

2017/2018

Índex

1. Resum	3
1.1. Títol	3
1.2. Paraules clau	3
1.3. Hipòtesi	3
2. Justificació de la temàtica triada	4
3. Introducció teòrica: estat de la qüestió	6
4. Metodologia: Lluitant per eradicar el sexisme	8
5. Resultats: Avancem cap a un nou coneixement	13
6. Conclusions	16
7. Bibliografia i webgrafia	18
Annexos	19
Annex I	19
Blancaneus	19
La Bella Dorment	20
Hansel i Gretel	22
La Ventafocs	23
Annex II	23
Conte de Caputxeta Valenta	23
Conte de La Ventafocs	25
Dibuix Hansel i Gretel	25

1. Resum

En aquest treball pràctic es tractarà de trobar una fórmula per fer veure a l'alumnat el fet que la utilització del sexisme en el llenguatge és un aspecte molt preocupant a tractar en la societat. Mitjançant xerrades, materials audiovisuals, materials didàctics adaptats o creats exclusivament per a aquest projecte i la aplicació real a l'aula d'aquesta dinàmica, es recolliran uns resultats que seran analitzats posteriorment per traure conclusions i assabentar-nos si realment aquesta dinàmica funciona. Sent així un projecte que busca una conscienciació que va més en enllà de l'àmbit escolar i es converteix en una recerca social d'aquesta realitat, molt actual en una més que probable revolució feminista.

1.1. Títol

Aprenem a canviar la tradició!

1.2. Paraules clau

Sexisme, conscienciació social, perspectiva de gènere, igualtat, materials didàctics adaptats.

1.3. Hipòtesi

Identificació de l'ús del llenguatge sexista ajuda a millorar la conscienciació social dels alumnes amb l'ajut de materials audiovisuals, literaris i didàctics adaptats.

2. Justificació de la temàtica triada

Actualment estem vivint en un moment en el qual la societat està sofrint uns canvis molt importants en termes de regeneració social. Açò fa referència a la més que sabuda revolució feminista que està a l'ordre del dia. En aquests moments de canvis és interessant aprofitar açò per a fer veure al nostre alumnat que no és un tema que solament inclou a les persones adultes, sinó que ells també poden ser participants d'aquest moviment o, almenys, poden ser conscients que és un tema que està succeint realment a la nostra societat.

A les edats més menudes ja es comencen a veure algunes reaccions o comportaments relacionats amb el masclisme o la superioritat dels xiquets enfront de les xiquetes, i açò ens preocupa realment, ja que en les nostres mans està ensenyar a l'alumnat la igualtat entre les persones, donant igual el gènere, i evitar que hi haja situacions que evidencien que el masclisme li està guanyant la partida al feminisme. Una de les millors maneres per ensenyar-los aquesta igualtat és amb la creació de projectes que els ajuden a comprendre la realitat i ajudar-los i guiar-los en el seu camí.

Avui dia hi ha dues postures molt diferenciades en relació a aquest tema: les persones que defensem el feminisme i les persones que pensen que açò no és més que una moda que acabarà d'ací uns pocs anys i, per tant, estan en contra.

El perill de proposar aquest tema per a fer un projecte amb alumnes de primària és que hem d'anar en compte a l'hora d'explicar-lo, ja que, encara que pel simple fet de tractar un tema així ja ens estem posicionant amb el que pensem (sabent que la nostra opinió és molt important per a ells), hem de saber explicar els fets que ens duen a plantejar aquest projecte d'una manera que els ajudem a crear el seu propi pensament. Per tant, hem de saber treballar i fer les explicacions des d'un punt més objectiu, mostrant els materials amb els quals anem a treballar sense posicionar-nos a un costat o a l'altre de manera explícita, sino argumentant el projecte i ajudant-los a que entenguen l'objectiu d'aquest.

Amb l'ajuda de projectes relacionats amb el feminisme, podem apropar a l'alumnat a aquesta realitat. En ser alumnes de primària, pot ser és un poc enrevessat incloure moltes xerrades en aquests projectes o esplaiar-nos en explicacions molt teòriques. Hem de saber que per poder fer arribar el missatge d'actualitat al nostre alumnat, és necessari que treballem amb un material interactiu i els ajudem a comprendre el missatge que els volem transmetre.

Encara sabent que és un tema que pertany a tota la societat, hem de ser conscients que per a l'alumnat de primària pot ser una mica massa complicat de comprendre, ja que no estan acostumats a tractar sobre aquests temes i la seua llibertat de pensament encara no està del tot definida (amb aquest projecte tractarem d'obrir una mica les seues ments i que miren més enllà). Per tant aquests tipus de projectes solament els podrem dur a terme en els cursos més elevats de primària (5é i 6é).

En el cas del projecte que anem a posar en marxa, hem de dir que constarà de diverses parts: introducció del terme *sexisme en el llenguatge*; visualització d'un vídeo on podrem comprendre aquest terme per mitjà de pel·lícules *Disney* (ja que en el treball utilitzarem un vídeo de Disney, però el sexisme en el llenguatge el podríem mostrar de moltes maneres. L'elecció d'un vídeo d'aquesta companyia és per a que se n'adonen que on menys creguen que passen aquestes coses, continuen passant); mostra d'un conte tradicional (*Caputxeta Vermella*) per analitzar on pot estar el sexisme; un exemple de com fer una reformulació d'aquest conte tradicional (feta per nosaltres); i el lliurament de diferents contes tradicionals als alumnes perquè siguin ells qui identifiquen aquest sexisme en el llenguatge i aprenguen a reformular-los.

Amb aquesta temàtica i aquest projecte el que es tracta és ajudar a l'alumnat a comprendre aquest terme que és nou per a ells per mitjà de pel·lícules i contes que han visualitzat anteriorment. Posant així el focus en un problema que ells veuen llunyà, al seu davant. Es vol que compreguen la realitat del que els envolta, encara que pot haver-hi alumnes que no estiguen preparats per a acceptar aquesta realitat, ja que hi ha una part de l'alumnat que encara no ha començat a plantejar-se aquestes qüestions i encara viu en un entorn massa protegit per a la seua edat. Aquesta dinàmica els ajudarà a *despertar* una mica i començar a veure el seu entorn d'una manera diferent. L'objectiu no és que canvien completament la seua percepció del món, però sí que volem ajudar-los a que tinguen inquietuds i es facen algunes preguntes sobre el que passa al seu voltant.

3. Introducció teòrica: estat de la qüestió

El moviment feminista té un llarg recorregut. Ja que des de finals del segle XVIII, és una lluita que s'ha instal·lat a la nostra societat per tal d'aconseguir fer visibles a les dones tant com ho són els homes. Malauradament, és un fet que pareix que mai vaja a acabar. Un dels successos més destacats d'aquesta lluita és que es vol aconseguir que les dones s'alliberen de la politització que sofriuen en relació amb la seua intimitat i que els homes patixen d'una altra manera. La majoria dels homes sentim malestar i vergonya pel tractament que sofriuen les dones en moltes parts del món però, per desgràcia, el sistema en el que hem nascut nos ens ha ensenyat a lluitar per les injustícies de les dones, encara que actualment aquest pensament està canviant cada vegada més i la implicació és cada vegada major per part dels homes. Tal vegada açò es deu al fet que la societat ha estat quasi sempre dominada per homes i han sigut ells qui han establert les normes, fent de costat a les dones, o donant-los un paper menys important.

A finals del segle XVIII, Olympe de Gouges, va escriure la "*Declaració dels Drets de la Dona i la Ciutadania*" en contraposició a la "*Declaració dels Drets de l'Home i la Ciutadania*", que feia de costat el paper de la dona en la societat. Aquest va ser el primer fet reivindicatiu que va fer visible que estava sorgint un moviment per lluitar pels drets de les dones enfront una societat masclista.

Aquesta lluita ha sofert diferents fases i moments. Tenint alts i baixos ha anat guanyant a poc a poc el terreny a una societat predominantment masclista fins a arribar a avui dia, on està sorgint una nova revolució feminista amb gran intensitat.

El moviment feminista ha constatat de dues fases. Sent la segona fase la més activa, ja que s'ha dividit en tres *onades*.

La primera onada (finals del s.XIX, principis del s.XX) es fonamenta bàsicament en la consecució de drets fonamentals per a les dones (dret a votar). La segona onada (segona meitat del s.XX) es caracteritza per la declaració de l'ONU de l'Any Internacional de la Dona (1975), i es comencen a crear organitzacions en defensa de la dona al voltant del món. La tercera onada (finals del s.XX) destaca per la denúncia dels abusos de poder en les institucions i en els treballs.

Anem a destacar a una referent en aquesta lluita, una dona que va ser escriptora, escultora, cineasta i filòsofa: Kate Millet. Millet va escriure la primera tesi doctoral sobre gènere en el món, de la qual més endavant va traure un llibre, sent aquest una revelació a la societat que els va deixar bocabadats. Amb la seua idea "*El sexo es una categoría social impregnada de política*" va fer visibles uns successos que fins a la data es pensava que eren domèstics però que ella va fer públics (les relacions de poder). Va ser capaç de plantar cara a les grans mentes de l'època (masculines) i les va senyalar com a masclistes. També va denunciar l'amor romàntic com un instrument per manipular emocionalment les dones: "*El amor ha sido el opio de las mujeres, como la religión el de las masas. Mientras nosotras amábamos, los hombres gobernaban. Tal vez no se trate de que el*

amor en sí sea malo, sino de la manera en que se empleó para engatusar a la mujer y hacerla dependiente, en todos los sentidos. Entre seres libres es otra cosa". La seua comesa va ser aconseguir un món més suportable per a tothom.

També cal nomenar una referent d'avui dia: Malala Yusafzai. Una xiqueta de Mingora (Pakistan) que des dels onze anys va escriure baix un pseudònim com era la seua vida en el seu poble, on els drets de les dones estaven sent menyspreats. Açò va arribar a oïdes del Talibà i aquest va intentar matar-la per sufocar la seua paraula. Va estar prop de la mort, però la van poder salvar. Va estar nominada al Premi Nobel de la Pau i va ser nomenada com una de les persones cent més influents de l'any per la revista *Time*. A partir d'aquest moment es va decidir a lluitar pels drets de les persones al món.

Amb el pas per les aules ens ha quedat constància que, encara que s'intente ensenyar en el respecte i la tolerància, encara continúen existint velles costums en les relacions interpersonals i en la utilització del llenguatge. Aquests problemes són els que han propiciat que ens vegem en la obligació de crear algun projecte per millorar aquests fets. Encara que el projecte tan sols apropirà la realitat, ajudarà als alumnes a donar un pas endavant i veure el que els envolta d'una manera una mica diferent.

4. Metodologia: Lluitant per eradicar el sexisme

Les parts del projecte són cinc:

- Introducció del terme *sexisme en el llenguatge*.
- Visualització d'un vídeo on podrem comprendre aquest terme per mitjà de pel·lícules *Disney*.
- Mostra d'un conte tradicional (*Caputxeta Vermella*) per analitzar on pot estar el sexisme.
- Un exemple de com fer una reformulació d'aquest conte tradicional (feta per nosaltres).
- El lliurament de diferents contes tradicionals als alumnes perquè siguin ells qui comprenguen aquest sexisme en el llenguatge i aprenguen a reformular-los, adjuntant un dibuix al seu conte.

El projecte s'ha dut a terme en una aula de 5é de primària. S'ha dividit en quatre sessions:

- En la primera sessió s'ha fet una introducció teòrica del que és el terme del sexisme en el llenguatge, tractant de resoldre tots els dubtes que han sorgit, ja que és un terme nou per a ells i els ha costat una mica comprendre'l. Per a acabar de comprendre el terme, els he fet visualitzar un vídeo del *Youtube* sobre algunes escenes de pel·lícules *Disney* en les que apareix el sexisme. Durant la visualització del vídeo, la missió era veure les cares de l'alumnat, per veure les seues reaccions. Cal destacar que les reaccions han sigut principalment de les alumnes de la classe, que inclús comentaven la gravetat de les coses que es deien al vídeo, ja que al veure les pel·lícules no se n'adonaven. La passivitat dels xiquets ha sigut preocupant, ja que alguns fins i tot estaven jugant a altres coses, com si no els importara el que estava passant allí. A la finalització del vídeo s'ha pogut comprovar que el missatge que es pretenia fer arribar a l'alumnat, ha arribat. Els alumnes han aplaudit, contents pel que han après. Algunes alumnes han arribat a comentar: Ens has arruïnat la infància! No sent aquest l'objectiu. A la finalització del vídeo s'ha llegit el conte tradicional de *Caputxeta Vermella*, i a continuació s'ha llegit aquest conte reformulat, llevant el sexisme del conte tradicional. L'alumnat ha comprés l'objectiu del projecte. Mirem l'exemple de la reformulació del conte:

Caputxeta taronja

Hi havia una vegada una dona que vivia en una casa que es trobava a l'interior d'un espectacular bosc, replet d'espècies animals i vegetals de tot tipus, que convivia en perfecta harmonia.

Aquesta dona vivia sola, feia anys que s'havia separat amistosament del seu company i s'havia decidit per ser autosuficient i no dependre de cap persona per ser feliç. Encara sent jove, tenia una filla i una neta que vivien als afores del bosc, en una petita ciutat i tractava de visitar-les sempre que podia. La filla i la neta vivien afores, ja que la filla es va convertir en mare soltera, perquè el pare de la criatura les va abandonar i va haver de criar a la xiqueta sola. I ben orgullosa que estava d'allò.

A la dona, en la ciutat on vivien la filla i la neta, que estava plena de xafarders i xafarderes, se la coneixia per un malnom que li havien ficat feia anys: Caputxeta Taronja. Aquest malnom feia referència a la seua indumentària preferida, que era un abric de color taronja que es posava totes les vegades que anava a visitar a la seua família a la ciutat.

Un dia es va alçar abans que eixira el sol, ja que era una dona que solia matinar molt, i es va preparar per a anar a visitar la seua néta, que estava malalta. Es va anar a fer un poc d'esport pel bosc, es va fer una dutxa i es va canviar per anar cap a la ciutat, ficant-se el seu abric preferit. Quan va eixir de casa començava a sortir el sol per l'horitzó. De camí a la ciutat, va pensar a arrimar-se a algun pomer per agafar dues o tres pomes grans i verdes per a la seua néta. Per fer-ho va haver de desviar-se del camí i açò va suposar cridar l'atenció de tots els animals que hi havia per la zona, incloent-hi un vell llop que passava per allà. El llop, en veure-la, no va poder reprimir els seus desitjos de menjar-se-la d'una mossegada, ja que feia dies que no tastava res, i es va amagar darrere uns arbustos per observar el que feia. Caputxeta, va tenir l'estranya sensació de sentir-se observada i va començar a mirar en totes direccions per veure què era allò que ho creava. Va estar llarga estona observant-ho tot, fins que a la fi va poder veure les orelles del llop eixint entre dos arbres. Ella, decidida com era, es va acostar a ell a passes de gegant i el va reprendre:

- Escolta'm, tu! Menys mirar i més ajudar! Què no veus que estic intentant agafar pomes i no arribe al pomer? Vine cap ací i ajudam, ràpid! –va dir amb un to enèrgic, imponent i gesticulant molt-.

Açò va fer que el llop isqués del seu amagatall, però ja no hi quedava res de les seues ganes de menjar-se a Caputxeta. La forta personalitat de l'àvia va fer que el llop es cohibira i no va poder fer més que agafar les pomes que li va senyalar. Tot seguit, Caputxeta li va fote una palmada a l'esquena com a mostra d'agraïment, tan forta, que va estar a punt de trencar-li-la. El llop, amb la cua entre les cames, se'n va anar cap a dins del bosc a plorar del mal que li havien fet i Caputxeta va seguir el seu camí.

Una vegada va arribar a la ciutat, Caputxeta va anar a casa de la seua filla i la seua néta. En entrar

a casa, es va dirigir a l'habitació de la neta, que estava gitada al llit i es veia molt fluixa. Caputxeta, en veure el cap rapat de la seua néta, va eixir de l'habitació per plorar, ja que no podia suportar veure-la així. Feia una setmana que li havien diagnosticat un estat avançat de la malaltia de la leucèmia. Caputxeta, superada per la situació, es va llevar l'abric taronja i li'l va col·locar al damunt de la seua néta, va eixir de l'habitació i, tota decidida, va anar cap a un centre mèdic per fer-se donant de medul·la. Ho va fer no sols per ajudar la seua néta, sinó per ajudar a les persones que es troben o es trobaran en una situació similar.

Caputxeta va deixar de pensar en ella mateixa per un moment i va fer a un costat l'egoisme personal característic de totes les persones. Va elegir fer un esforç mínim per a ella però molt important per a qualsevol persona que necessite un trasplantament de medul·la.

- Durant la segona sessió s'han preparat cinc contes tradicionals (Blancaneus, Hansel i Gretel, La Ventafocs, La Bella Dorment i Caputxeta Vermella) en els quals s'han remarcat les parts del conte on apareixen expressions o paraules sexistes. Com l'alumnat està repartit en cinc grups de sis persones a l'aula, repartim un conte a cada grup. A continuació, es lligen el conte veient on es troben els sexismes. El treball que han de fer és reformular el conte canviant ixes parts, o inclús canviant parts del conte, com se'ls va ensenyar en la sessió anterior. Mirem un exemple a continuació d'un conte repartit per a treballar-lo:

La Caputxeta Vermella

Fa molt temps hi havia una noia molt bonica. La seva mare li havia fet una capa vermella i la noia la portava tant sovint que tothom li deia la Caputxeta vermella.

Un dia, la seva mare li va demanar que portés uns pastissos a la seva àvia que vivia a l'altra banda del bosc, recomanant-li que no s'entretingués pel camí, doncs creuar el bosc era molt perillós, ja que sempre hi havia rondant per allà el llop ferotge.

Caputxeta va recollir el cistell amb pastissos i es va posar en camí. La nena havia de creuar el bosc per a arribar a casa de l'àvia, però no li feia por per què allà sempre hi trobava molts amics: els ocells, esquirols,...

De sobte, va veure el llop, que era enorme, davant seu.

- On vas, nena? - li va preguntar el llop amb la seva veu ronca.
- A casa de l'àvia - li va dir la Caputxeta.
- No és lluny... - va pensar el llop per a ell mateix, girant-se.

La Caputxeta va posar el seu cistell a l'herba i es va entretenir agafant flors : - El llop se n'ha anat - va pensar -, no tinc res a témer. L'àvia es posarà molt contenta quan li porti un bonic ram de

flors a més dels pastissos.

Mentrestant, el llop se'n va anar a casa de l' àvia, va trucar suaument la porta i la velleta li va obrir pensant que era la Caputxeta.

El llop va devorar l' àvia i es va posar la gorra rosa de la malaurada, es fa ficar al llit i va tancar els ulls.

No va haver d'esperar gaire, perquè la Caputxeta va arribar de seguida, tota contenta.

La nena es va apropar al llit i va veure que la seva àvia estava molt canviada.

- Àvia, àvia, quins ulls més grossos que tens!

- Són per veure't millor - va dir el llop tractant d' imitar la veu de l'àvia.

- Àvia, àvia, quines orelles més grosses que tens!

- Són per sentir-te millor - va seguir dient el llop.

- Àvia, àvia, quines dents més grosses que tens!

- Són per... menjar-te millor!

I dient això, el llop malvat es va llançar damunt la Caputxeta i la va devorar, de la mateixa manera que havia fet no feia gaire estona amb l' àvia.

Mentrestant, un caçador que havia vist com el llop entrava a casa de l' àvia, i sospitant de les males intencions del llop, va decidir donar una ullada per a veure si tot anava bé a casa de l' àvia.

Va demanar ajut a un segador i tots dos junts arribaren al lloc. Van veure que la porta de la casa estava oberta i el llop tombat al llit, dormint de tant tip com estava.

El caçador tragué el seu ganivet i va obrir el ventre del llop. L'àvia i la Caputxeta estaven allà, vives!

Per a castigar al llop malvat, el caçador li va omplir el ventre de pedres i després el va tornar a tancar.

Quan el llop va despertar del seu son, va sentir moltíssima set i es va dirigir a un estanc pròxim per beure. Com que les pedres pesaven molt, va caure a l'estany i es va ofegar.

La Caputxeta i la seva àvia no van patir més que un gran espant, però la Caputxeta havia après la lliçó.

Va prometre a la seva àvia no parlar amb cap desconegut que trobés pel camí.

D'ara endavant, seguiria les sàvies recomanacions de la seva àvia i de la seva mare.

FI.

- En la tercera sessió, cada alumne ha de realitzar un dibuix relacionat amb el conte que ha escrit. S'ha recalcat que, a l'igual que en el conte no hi havia sexisme, en els dibuixos tampoc hi pot haver. S'han elegit els millors contes de cada grup, tenint cinc contes per a poder fer el llibre i s'han elegit els millors dibuixos de cada grup, tenint els cinc dibuixos que aniran amb cada conte.

- En la quarta sessió s'han presentat els millors contes i dibuixos i s'han repartit cadascun al seu respectiu grup. A continuació se'ls ha proposat que escriguen el conte entre tots els components del grup, fent cadascun una part d'ell, ja que volem que tots participen en el resultat final del projecte. La persona de cada grup que ha fet el millor dibuix, l'ha passat a net per tal d'aconseguir millorar una mica el seu resultat inicial. D'aquesta manera ja tenim el material per a poder crear el llibre.

5. Resultats: Avancem cap a un nou coneixement

Amb la certesa final que ha sigut un projecte que els ha resultat interessant, anem a veure els resultats finals:

- Encara sabent que no tot l'alumnat anava a saber entendre la finalitat del projecte, o el projecte en si, ha suposat un repte intentar que així ho fora. L'explicació inicial va resultar confosa per a molts d'ells, ja que els va costar comprendre el concepte del *sexisme*, i van confondre el terme i el significat real que té. Després, amb la visualització del vídeo, es van esvair aquests dubtes. Com vam posar un exemple del que s'havia de fer, va resultar més fàcil que compregueren el que els volíem demanar com a resultat final. De 29 alumnes que hi havia a classe, el concepte final el van entendre 10 alumnes. Ja imaginàvem que el resultat final seria este, ja que era una proposta totalment nova per a ells i el temps amb el qual vam tractar aquest tema va ser limitat.
- Seguint amb el conte de *Caputxeta vermella*, igual que en els exemples que hem posat anteriorment, mostrarem a continuació el conte que vam elegir d'entre els sis membres del grup que van fer el mateix:

Caputxeta valenta

Fa molt de temps hi havia una noia molt valenta. La seua mare li havia fet una capa i la noia la portava tan sovint que tothom li deia "la Caputxeta valenta" perquè ajudava a la gent que necessitava ajuda i ficava la seua vida en perill.

Un dia, la seua mare li va demanar que portés una cistella de fruites a la seua àvia que vivia a l'altra banda del bosc, recomanant-li que agafés més fruites pel camí, doncs creuar el bosc era molt divertit, ja que sempre hi havia rodant per allà animalets que coneixia la Caputxeta.

Caputxeta va recollir el cistell amb fruites i es va posar en camí.

De sobte, va veure un llop, que era molt xicotet, davant seu:

- On vas, nena? -li va preguntar el llop amb la seua veu fluixeta.
- A casa de l'àvia -li va dir la Caputxeta amb molta intensitat.
- No és lluny... -va pensar el llop per a ell mateix, girant-se.

La Caputxeta va posar el seu cistell a l'herba i es va passar a agafar fruites d'uns arbres:

- L'àvia es ficarà molt contenta si li duc fruites del bosc -va dir la Caputxeta.

Mentrestant, el llop se'n va anar a casa de l'àvia, va trucar fort la porta i l'àvia la va obrir, pensant que era la Caputxeta.

El llop va devorar l'àvia i es va posar el barret rosa de la malaurada, es va ficar al llit i va tancar els ulls.

La caputxeta va arribar i, de sobte, va trobar al llop dormint. Va traure un ganivet de la cistella i li va obrir la panxa de dalt a baix per traure a l'àvia. Després, amb ajuda de l'àvia, li van omplir la panxa de pedres. Com el llop tenia molta set, va anar a un riu que estava molt a prop. Com pesava tant el seu cos, es va caure i es va ofegar i mai més es va saber del llop.

FI

- El resultat d'aquest conte és òptim, s'aconsegueix l'objectiu final, ja que les parts on el sexisme apareix, han desaparegut i es canvien els personatges principals del final del conte tradicional (on són els homes els que van a salvar a la caputxeta i l'àvia). A més, en aquest conte s'ha anat un pas més enllà, canviant el títol del conte i atorgant al personatge de caputxeta un tret distintiu diferent del que tenia, el tret de ser valenta. Ja no coneixem a la caputxeta per ser la que du una caputxa roja, sinó que la coneixem perquè és valenta. És el detall més important de la reformulació d'aquest conte. Ens podem donar per satisfets perquè hem aconseguit que el nostre missatge arribi a l'alumnat.
- Dit açò, s'ha de comentar que en els dibuixos que hem elegit com a representatius de cada conte, el resultat no ha sigut el mateix. Encara fent força i explicant que en els dibuixos també havíem d'evitar trets sexistes i fer-los fóra, no s'ha aconseguit que així es fes. No vol dir que siguin uns dibuixos sexistes, sinó que els dibuixos que hem elegit no s'apropen a la realitat dels contes que s'han redactat.
- Un altre fet a destacar ha sigut la diferència d'actitud entre els alumnes i les alumnes de la classe. Elles han posat més atenció i s'han esforçat més per aconseguir que els resultats finals dels seus contes foren adequats (els cinc contes que hem elegit els han escrit xiquetes, i dels cinc dibuixos, quatre també són de xiquetes), ells, per la seua part, els ha costat més

entendre el perquè del projecte, ja que alguns no veien el problema real que els estàvem plantejant a l'inici d'aquest (aquest tema el tractarem més a fons en les conclusions).

- Els resultats, en general, han sigut els esperats. L'única cosa que ens haguera agradat que haguera anat millor ha sigut el tema dels dibuixos, però s'ha de valorar l'esforç que ha posat tot l'alumnat per fer endavant aquest projecte.
- La resta de contes que s'han elegit per a la consecució del llibre final els adjuntarem als annexos.

6. Conclusions

Acabat el projecte, cal reflexionar sobre tot el procediment i de quina manera s'ha dut a terme, veient si el resultat final ha sigut l'esperat o no.

Per començar, s'ha de comentar que el fet d'haver aconseguit acabar aquesta dinàmica amb èxit ha sigut un gran assoliment, ja que era complicat fer-ho amb 29 alumnes.

Les expectatives a l'inici del projecte eren altes, esperant una gran implicació i participació de l'alumnat. També s'esperava que entengueren de primeres la idea inicial del treball i pogueren treballar independentment. Encara que el resultat final del projecte no ha sigut el pensat a l'inici d'aquest, és necessari comentar que sí que ha estat un resultat notable. Açò el que significa és que el plantejament ha sigut el correcte i que la motivació no ha decaïgut en el transcurs de la dinàmica.

Per tant, és un projecte que ha funcionat i que avorta d'una manera diferent un tema que està a l'ordre del dia i que és necessari treballar-lo a l'aula (sexisme en el llenguatge, masclisme, feminisme).

Com en tots els treballs, hi ha coses que hi han eixit bé i altres que es poden millorar. A continuació anem a nomenar-les:

Coses positives del projecte

- La implicació de l'alumnat ha sigut correcta, ja que tots han entregat el treball i han complert amb les seues obligacions (açò demostra que han tingut interès i ha sigut un tema que els ha agradat).
- Les reaccions a l'hora de visualitzar el vídeo de Disney han sigut molt reveladores, ja que des d'un primer moment s'ha pogut veure qui posava més atenció al que estàvem tractant a classe (les xiquetes han tingut unes reaccions més intenses que els xiquets).
- El resultat final dels contes reformulats ha estat el que s'esperava. Encara no tenint un gran nombre de contes ben fets, es pot comprendre que amb la limitació del temps i la complexitat d'un tema nou per a l'alumnat ha pogut jugar en la seua contra. 10 persones han aconseguit fer uns treballs acords amb el que es demanava. Estem satisfets.
- A la finalització del projecte part de l'alumnat ens ha comentat el valor que ha tingut per a ells aquesta dinàmica, ja que han après a mirar les situacions d'una altra manera i saber reconèixer el sexisme que hi ha en el llenguatge.

Coses a millorar del projecte

- L'actitud dels xiquets enfront de les xiquetes. Ells han tingut un comportament amb menys implicació (alguns no entenen la finalitat del projecte, altres sí que entenen la finalitat però no saben com dur-lo a terme). Açò ens revela una cosa molt preocupant: el sexisme en el llenguatge no els afecta a ells, afecta a elles. Encara no comprenen que és una qüestió que ens afecta a tots i que hem de tractar de canviar per millorar la societat i viure en igualtat. Amb aquest treball es tracta d'apropar-los la realitat i que canvien el seu pensament, que reflexionen sobre el que passa al seu voltant. No m'ha agradat veure açò, ja que ells no ho fan conscientment, la societat els ha ensenyat a entendre les coses d'estes maneres. Per tant veem que el problema no el tenen ells, el té la societat. Esperem que amb aquesta dinàmica hàgem pogut aconseguir canviar una mica la seua percepció i obrir-los un poc la ment.
- La consecució dels dibuixos no ha sigut la desitjada. No han sabut plasmar el canvi que han aconseguït als contes en els dibuixos. Com ja he dit abans, no són uns dibuixos sexistes, però sí que és cert que són uns dibuixos que no reflecteixen la realitat del que es conta als contes.

La satisfacció d'un treball ben fet és el que ens ajuda a continuar amb la nostra labor dins de l'aula.

Amb aquest projecte ha sigut així en línies generals. La consecució d'aquest ha estat correcta, i encara que hi ha coses que es poden millorar, per a ser el nostre primer treball d'investigació que fem, estem gratament sorpresos per la reacció de l'alumnat i per com han acollit positivament la temàtica que s'ha tractat.

És necessari que estem contínuament tractant de trobar fórmules per a millorar la manera d'ensenyar i d'actualitzar-nos per comprendre la realitat que ens envolta. Per a poder transmetre aquests temes tan delicats, hem de comprendre'ls primer i saber explicar-los d'una manera objectiva.

Ha sigut el primer treball d'investigació realitzat, però no serà l'últim, ja que per a poder donar una educació de qualitat i justa, és obligat que treballem per trobar les tècniques més beneficioses que ajuden a l'alumnat a tindre un pensament crític i propi. Però el més important de tot, hem d'aconseguir que els alumnes siguen feliços.

7. Bibliografia i webgrafia

- Vídeo introducció Disney:

<https://www.youtube.com/watch?v=d0smB63Xrp8>

- Contes tradicionals:

Caputxeta vermella - https://www.contes.cat/escrits-contes/la-caputxeta-vermella_81_1.html

Ventafocs - https://www.contes.cat/escrits-contes/la-ventafocs_351_1.html

Blancaneus - https://www.contes.cat/escrits-contes/blancaneus_78_1.html

Hansel i Gretel - https://www.contes.cat/escrits-contes/hansel-i-gretel_82_1.html

La bella dorment - https://www.contes.cat/escrits-contes/la-bella-dorment_80_1.html

- Informació de la introducció teòrica:

Peirano, M., i Egea, R. M. (8 de març de 2015). Fondo de armario para una biblioteca feminista. *Eldiario.es*. Recuperat de https://www.eldiario.es/cultura/feminismo/Historia-Feminismo-libro_0_363614130.html

Claudia, i Marta. Recuperat de <https://ccastilla2013.wordpress.com/2013/11/13/breve-cronologia-sobre-el-movimiento-feminista/>

Asuar, B. (7 de setembre de 2017). Fallece Kate Millet, la mujer que hizo que lo personal fuera político. *Publico.es*. Recuperat de <http://www.publico.es/sociedad/kate-millet-fallece-kate-millet-mujer-hizo-personal-fuera-politico.html>

Miyar, S. Quién es Malala Yousafzai. *Actitudfem*. Recuperat de <http://www.actitudfem.com/entorno/genero/mujeres/quien-es-malala-yousafzai>

- Idees per a dur a terme el projecte:

Antonella. Cuentos populares ¡reinventados! *Pequeocio*. Recuperat de: <https://www.pequeocio.com/4-cuentos-tradicionales-al-reves/>

Borraz, M. (9 de abril de 2016). Érase una princesa a la que no tenía que rescatar un príncipe. *Eldiario.es*. Recuperat de https://www.eldiario.es/sociedad/Libros-infantiles-esucar-perspectiva-genero_0_500100183.html

Annexos

Annex I

A continuació es van a mostrar la resta de contes tradicionals que es van elegir com als millors de tota la classe:

Blancaneus

En un país molt llunyà hi vivia una princesa anomenada Blancaneus, que tenia una madrastra molt bona. La madrastra sempre preguntava al seu mirall màgic:

- Mirallet, mirallet, digues, qui és la més bonica de totes les dones?

I el mirall contestava:

- Tu ets, oh senyora, la més bella de totes les dones.

I varen anar passant els anys. Un dia la madrastra preguntà, com sempre, al seu mirall màgic:

- Mirallet, mirallet, digues, qui és la més bonica de totes les dones?

Però aquesta vegada el mirall va contestar:

- La més bella és Blancaneus.

Llavors, la madrastra, va anar a felicitar a la Blancaneus i li va dir:

- Ves-te'n a un lloc on la bruixa no et pugui veure.

I se'n va anar cap al bosc, on es va trobar una casa molt bonica amb una taula xicoteta amb set plats xicotets. Blancaneus va entrar i també va veure set llitets xicotets.

Es va quedar a dormir i l'endemà van arribar els propietaris de la casa. Li van dir que si es volia quedar a viure amb ells, i ella va dir que sí.

Un bon matí els enanets van anar a treballar i la Blancaneus es va quedar a casa perquè esperava la visita de la madrastra. La madrastra va decidir que es quedaria amb blancaneus a viure. Després Blancaneus, com va veure que els enanets tardaven molt a arribar a casa, va anar a buscar-los i

se'ls va trobar morts. Ràpidament, va anar a cridar a la madrastra, i entre les dos els van salvar.

Com era de nit, en arribar a casa, els enanets els van preparar un sopar exquisit com a agraïment per haver-los salvat.

I van viure feliços per sempre.

FI

- En aquest conte, l'alumna que l'ha fet ha aconseguit llevar els trets masculistes amagats en els nanets en el conte tradicional (Blancaneus va a casa dels nanets per cuidar-los la casa, fer les tasques domèstiques...). Al final del conte dóna el protagonisme a les dones, sent elles les que salven als nanets de la mort.

La Bella Dormanent

Hi va haver una vegada un rei i una reina que desitjaven molt tenir fills. Quan ja havien passat molts anys, els reis van tenir una nena. Era tanta la seva alegria que els reis van anunciar una gran festa pel bateig. Com a padrines de la petita princesa, van convidar totes les fades del regne, que eren tres. Els reis van preparar per a cada fada un regal: un cofre fet d'or i amb pedres precioses.

Les fades, en agraïment, li van atorgar a la petita princesa un do cadascuna:

- Seràs la més intel·ligent de totes les donzelles!
- Viuràs lliurement!
- Tindràs un treball magnífic!

De sobte, una dona va entrar a la sala. Oh! Era la fada malvada, perduda des de feia molt de temps!

- Us heu oblidat de mi! -va dir molt furiosa i, com a revenja, va llançar un encanteri contra la princesa:
- El dia del teu aniversari número setze, et punxaràs el dit amb una agulla, però no moriràs. Dormiràs profundament i passats cent dies et despertaràs.

Els reis, espantats, van ordenar que destruïssin totes les agulles del regne.

Van passar així setze anys sense que els passés res... fins que un dia la princesa, passejant pel gran castell, va descobrir una petita habitació. Allà la fada malvada, disfressada de vella, cosia amb agulla i fil:

- Mai havia vist res similar! -va exclamar la princesa, prenent una de les agulles.

I llavors... es va punxar el dit! Tal com havia previst la fada malvada! A l'instant la princesa va caure a terra, quedant profundament adormida.

Els reis, desconsolats, van traslladar a la bella i la van ficar en el seu magnífic llit d'or i plata. Ràpidament, van fer cridar a una de les altres fades que, en veure la gran tristesa de tots els habitants del castell, va dir als reis:

- Majestats, per a que la nostra princesa no es trobe sola en el somni, tots dormiran i no es despertaran fins que ella desperte.

Just després d'haver pronunciat aquestes paraules, tots al castell van caure adormits. A partir d'aquell moment, un bosc màgic va cobrir el castell.

I així, van passar cent dies fins que un príncep va passar a la vora del lloc, llavors màgicament el seu cavall es va aturar. I tot just desmuntar, el bosc impenetrable que hi havia davant seu es va obrir davant els seus ulls i va veure el castell.

El príncep, intrigat, va entrar en aquell lloc, on tothom semblava dormir. Quan va arribar al magnífic llit d'or i plata, la bonica princesa dormia. Bocabadat pel que estava veient, es va inclinar per besar-la i ella es despertà de sobte, abans que ho fera. Junt amb ella es van despertar tots els habitants del castell!

Ella, sorpresa, pensant què feia ell en el seu llit, el va expulsar del castell i va viure independentment.

FI

- Ací podem veure com hi ha un canvi en els dons que li donen les fades madrines a la bella dorment, sent en esta versió uns dons dignes d'una persona forta i independent. L'alumna ha sabut captar perfectament açò. El final és sorprenent, ja no només fa fóra al príncep que suposadament va a salvar-la, sinó que a més la bella dorment viu independentment, sense ajuda de ningú. Una reflexió molt madura per a l'edat dels alumnes de 5é.

Hansel i Gretel

Hansel i Gretel vivien amb el seu pare llenyataire, i la madrastra. Eren tan pobres que gairebé ja no tenien menjar per a tots quatre.

Una nit la madrastra va dir:

- Ja no ens queda res per a menjar. Demà portarem els nens al bosc i els hi deixarem... No sabran trobar el camí a casa.

No va dir res el pare.

Hansel ho va sentir tot però pensava que havia dit que portaria els nens al bosc per jugar.

A mitjanit, Hansel va tindre una idea. Va sortir de casa i va agafar tot un seguit de pedretes lluints que hi havia pels voltants de casa seva i se'n va omplir les butxaques. Silenciosament se'n va anar a dormir.

L'endemà el pare va portar als xiquets al cine. De tant en tant, renyava a en Hansel, doncs es quedava enrere. El pare va oblidar a Hansel i Gretel al bosc. Hansel, com anava fent un camí de pedretes, va saber trobar el camí. El pare les va estar buscant per totes parts però no les va trobar. El camí, finalment, conduïa a una casa feta de dolços i bombons i altres llaminadures. Aquella casa era feta d'una bruixa que venia llaminadures.

Mentre Gretel estava intentant veure el camí a casa, Hansel estava menjant molt. Gretel va poder veure el camí a casa i li'l va mostrar a Gretel per tornar.

El pare, habent reflexionat sobre les intencions de la seua parella, va decidir divorciar-se. Tots tres van ser molt feliços. La bruixa, en veure que eren pobres, sempre que podia els duia llaminadures i menjar per poder menjar tots junts i passar una estona amb companyia.

FI

- En aquest conte es desvirtua el paper de la bruixa, ja que en aquest cas és una bruixa bona que tracta d'ajudar als nens, ja que són pobre i no tenen quasi per menjar. També s'ha imposat el tema del divorci, fent força en el fet que si una persona no et fa feliç no has de continuar amb ella.

La Ventafocs

Hi havia una vegada una jove xiqueta que vivia amb els seus pares en una casa molt velleta en el camp.

Un dia, la jove xiqueta anomenada Ventafocs, va anar al poble a comprar i va veure un cartell que deia:

- Hui en el Castell el príncep organitzarà una festa per a veure qui serà la princesa graciosa, amable i, el més important, llesta, per a que es case amb ell.

Però el príncep no era ni gracios, ni amable, ni el més important, llest. Així que la jove xiqueta se'n va tornar a sa casa i li ho va contar a tot a son pare, i a la fi li va dir:

- Ja no vull anar, vull quedar-me amb tu.

I conte contat, ja s'ha acabat.

FI

- En aquest conte s'ha reduït molt el contingut però el missatge ha quedat molt clar. La jove no es sent agràida per el que demana el príncep, ja que demana unes qualitats que ell mateix no té. Per tant, la alumna que ha escrit aquest conte ha sabut captar correctament el sentit del projecte i ha donat el protagonisme a la xiqueta, portant els punts sexiste i recalçant que és més important ser llesta o llest que ser gracios o amable.

Annex II

En aquest apartat es mostraran imatges sobre el projecte final realitzat a l'aula (contes reformulats i dibuixos fets per l'alumnat):

Conte de Caputxeta Valenta

CAPUTXETA VALENTA

Fa molt de temps hi havia una noia molt valenta. La seva mare li ha fet una capa i la noia la portava tant sovint que tothom li deia "la Caputxeta valenta" perquè ajudava a la gent que necessitava ajuda i ficava la seva vida en perill.

Un dia, la seva mare li va demanar que portés una cistella de fruites a la seva àvia que vivia a l'altra banda del bosc, recomanant-li que agafés més fruites pel camí, doncs creuar el bosc era molt divertit, ja que sempre hi havia rodant per allà animals que coneixia la Caputxeta. Caputxeta va recollir el cistell amb fruites i es va posar en camí. De sobte, va veure un lllop, que era molt xicotet, davant seus.

On vas, nena? - li va preguntar el lllop amb la seva veu fluixeta.

- A casa de l'àvia - li va dir la caputxeta amb molta inquietud.

No és lluny... va pensar el lllop per a ell mateix, quan veu la caputxeta va posar el seu cistell a l'herba i es va passar a agafar fruites d'uns arbres:

L'àvia es ficava molt content si li dones fruites del bosc - va dir el Caputxeta.

Alhora, el lllop se'n va anar a casa de l'àvia, va tocar junt la porta i l'àvia la va obrir, pensant que era la Caputxeta.

-14-

El lllop va desviar l'orella i es va posar el barret roig de la maledurada i es va ficar al bosc i es llençà els ulls.

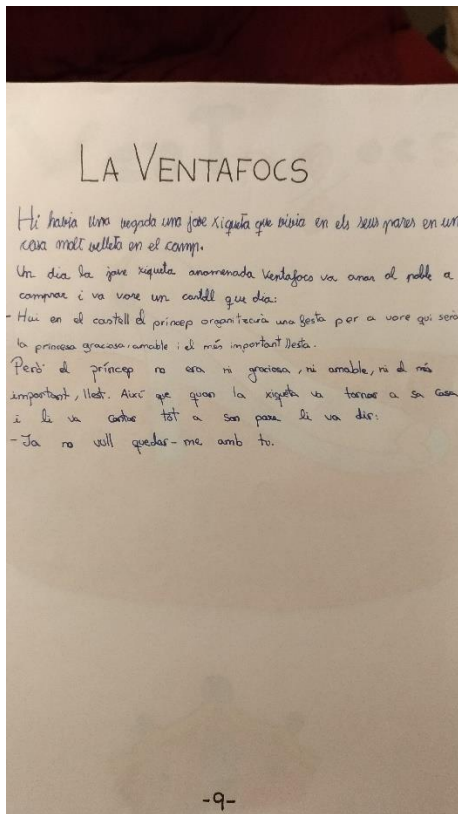
La caputxeta va arribar i, de sobte, va trobar al lllop demunt de la trauera un ganivet de la cistella i li va obrir la panxa de dalt a baix per trobar a l'àvia. Després, amb ajuda de l'àvia i li van omplir la panxa de pedres, com el lllop tenia molta set, va anar a un riu que estava molt a prop i com pesava tant el seu cos, es va caure i es va asfaltar i mai més es va saber del lllop.

Fi

-15-

Conte de La Ventafocs

Dibuix Hansel i Gretel

